

RÉSEN.

WOLF KÁROLY hosszú filippikát mennydörgött a katolikus nagygyűlésen a szabadkőművesség átkos, destruktív működése ellen. A szociáldemokráciának semmi köze a szabadkőművesség intézményéhez; talán nem tulozunk, ha azt mondjuk, hogy például Friedrich Istvánnak több köze volt hozzá. De az már egy kissé mégis csak különös, a mi-
kor Wolf Károly a szabadkőműves-
ség számlájára írja föl a nagy fran-
cia forradalmat. Eddig még meg-
elégedtek a vádlók azzal, hogy az
októberi forradalmat irták erre a
számlára. De, pardon, a nagy fran-
cia forradalom talán mégis több volt,
mint egy szabadkőműves-puccs. Nem,
nem, a világtörténelemnek a keresz-
ténység behozatala óta legnagyobb
eseményét a szabadkőműveseknek
tulajdonítani, ez nemcsak lebecsü-
lése a hatásában ma is élő világ-
történeti korszaknak, de egyúttal
tulbecsülése is a szabadkőművesség-
nek. De ez már a szónok dolga, nem
a mienk!

A SOMOGYI-KÖNYVTÁRNAK nem
jut se fa, se szén, nem lehet fűteni,
be kell csukni szépen. Ezt egészen
természetesnek találják, ezen senki
se csodálkozik. Olvasni nem muszáj,
sőt nálunk ma már szinte gyanus az,
aki tudományokkal foglalkozik, leg-
kevésbé ha a tudományát szociológiá-
nak hívják. A színház, az a legfon-
tosabb, az egyetlen kulturtényező,
amely körül viharokat kavarnak,
amelynek apró-cseprő problémáin
órákig elragódnak a város fejei és
törlik a fejüket, hogyan lehetne meg-
oldani a gordiusi csomót, amelyet
legtöbbször ők maguk kötöttek. Az
iskolákról akkor esik szó manapság,
ha kitelepítik őket; az egyeteméről,
ha botrányok vannak; a könyvtárról
pedig, ha be kell zárni. És folyton
hangoztatják, hogy csak a kultúra,
a tudás menthet meg bennünket!

ELŐRE BEHARANGOZ egy polgári
lap október 31-ikének. Tisza István-
ról, a „legnagyobb magyarról“ ir-
ván, megállapítja az októberi forra-
dalom vezéreiről, hogy „megtagad-
juk azt is, hogy valaha láttuk őket,
megtagadjuk azt is, hogy itt éltek
köztünk“. Ez a nagy és erős „meg-
tagadás“ egy kissé gyanús nekünk.
Mi jól emlékezünk még azokra a
tagadókra, akik annak idején siet-
tek csatlakozni a nemzeti tanács-
hoz és fölajánlani szolgálataikat a
váltakozó kurzusoknak. Szép dolog
a tagadás, de mi úgy gondoljuk,
hogy a következetesség és elv-
hűség sem utolsó!

A Duna-értekezlet.

Páris, okt. 29. (MTI.) A nemzet-
közi Duna értekezlet október 27-én
délután 5 órakor újból összeült. Az
értekezlet tárgyalta a kikötők közti
forgalom kérdését, de végleges
határozatát a későbbi ülés számára
tartotta fenn. Az értekezlet ezután
foglalkozott a szabad likőtlők és
szabad zónák megteremtésének kér-
désével.

A város fölajánlotta a megváltási összeget a gázgyárnak.

A megváltási összeg három és félmillió korona — A gázgyár
visszautasította az ajánlatot. — A város megindítja a pört. — Nem
üzemképes a gázgyár.

A város — hosszú vajadás után
— pénteken délből fölajánlotta a
megváltási összeget a gázgyár meg-
bizottainak. A megváltási összeget,
pontosan: 3 millió 587.617 korona
94 fillért az 1917. év végéig ter-
jedő üzleteredménynek megfelelően
és a szerződés rendelkezései alap-
ján állapította meg a város az is-
mert adatok szerint, miután a gáz-
gyár többszöri felszólításra sem
volt hajlandó arra, hogy a meg-
váltási összeg megállapításához
szükséges adatokat a város meg-
bizottainak rendelkezésére bocsássa.
A város tehát az ismert adatokra
és a szakértők véleményére támasz-
kodva állapította meg a megváltási
összeget, még pedig

I. a könyv szerint 1917 végéig
nem amortizált beruházási befek-
tetéseket

1. a gázgyárnál	3,430.000
2. a villamostelepnél	2,309.000
összesen	5,739.000

koronában.

A szerződés szerint azonban a
gázgyár köteles lett volna a keres-
kedelmi szokásoknak megfelelő le-
írásokat eszközölni. A gázgyár ezt
nem tette, de a város megbizottai
nem járulhattak hozzá ahhoz, hogy
e miatt a város közönsége a szer-
ződés ellenére nagyobb megváltási
összeget fizessen. A város meg-
bizottai ezért a szerződés szerint
leírandó összegeket a rendelkezé-
sére álló adatok alapján a gázgyár-
nál és villamostelepnél összesen két-
millió 54 ezer koronában állapították
meg, ennek folytán az a megváltási
összeg, amely a szerződés szerint
a gázgyárt megilleti: 3 millió 685
ezer korona.

Megállapították a város megbi-
zottai azt is, hogy ha az 1918—
1919. évi üzleteredményeket is —
amelyeknek adatait a gázgyár nem
bocsátotta a város rendelkezésére
— tekintetbe vették volna, ez a
körülmény a megváltási összeget
a város javára befolyásolta volna.
Mindamellett a város megbizottai
kijelentették, hogy az 1918—1919.
üzleti éveknél bíróság által meg-
állapítandó mérlegét is hajlandó
elismerni.

A még nem amortizált beru-
házási költségen fölül a szerződés
szerint a gázgyár kárpótlást is kap
a megváltás esetén. A város meg-
bizottai a kárpótlási összeg meg-
állapításánál a szerződés rendel-
kezései alapján megállapították,
hogy a gázgyárnak

1913-ban	184.000	korona
1914-ben	205.000	„
1915-ben	210.000	„
1916-ban	240.000	„

nyerésége,

1917-ben 154.000 „
vesztésége volt.

A gázgyárat tehát a szerződésben
megállapított számadások alapján
1 millió 502 ezer korona kárpótlás
illeti meg, tehát a kárpótlással
együtt a megváltási összeg 5 millió
187.617 korona lenne.

A város megbizottai és a mér-
nökség azonban megállapították
azt is, hogy a gázgyár a szer-
ződés szerint köteles lett volna
arra, hogy a vállalatot üzemképes
állapotban tartsa. Ennek a kötele-
zettségének a gázgyár nem felelt meg
és e miatt, ha a város a gázgyárat
megváltja, 1 millió 600.000 korona
kell ahhoz, hogy a gázgyárat — ha
nem hosszabb időre is — üzem-
képesse tegye. Ez a karbantartási
összeg a megváltási összegből te-
hát jogosan levonható és ezért a
város ennek az összegnek levoná-
sával állapította meg a megváltási
összeget.

A gázgyár a város megbizottai-
nak kijelentette, hogy a megváltási
összeget nem fogadja el és a tele-
pnek november elsejére a szerző-
dés szerinti átadását megtagadta.

A város nevében tehát Turóczy
Mihály főügyész a megváltási össze-
get, illetőleg az 1818—1919. mérleg
beszámításával esetleg bekövetke-
zendő különbözetet, vagyis összesen
5 millió 640 ezer koronát — a
megfelelő jogföntartással — bírói
letébe helyezte. Miután a szerződés
szerinti megegyezéssel a gázgyár
megváltása nem biztosítható, a vá-
ros november 2-án beadja a jog-
megállapító keresetet a gázgyár
ellen, amelynek eldöntésére a szerző-
dés értelmében a szegedi járás-
bíróság illetékes.

Eddig tart röviden és Turóczy
Mihály főügyész információja sze-
rint a gázgyár megváltási szándéká-
nak és a szándék megvalósítása
körül tett eljárásnak története. A
magunk részéről mindebből a kö-
vetkező tényeket állapítjuk meg:

A gázgyár és a város közti szer-
ződést 1895 november 1-én kötöt-
ték meg 1935 október 31-éig ter-
jedő hatállyal. A szerződés 49. §-a
szerint a város a szerződés lejártá
előtt, de huszonöt év után meg-
válthatja a gázgyárat, ha a vállá-
latot a szerződésben megállapított
feltételek szerint kártalanítja. A
közgyűlés 1918 szeptember 27-én
kimondta, hogy élni kíván ezzel a
jogával és utasította a város taná-
csát, hogy tegyen meg minden in-
tézkedést arra, hogy 1920 november
elsején a gázgyárat birtokba vehesse.

1918 november 26-án a város
közölte is a gázgyár megbizottai-
val, hogy 1920 november 1-én a
gázgyárat megváltja. Ezt a beje-

lentést a gázgyár megbizottai tuda-
másul vették.

Mi történt aztán? Két évig aludt
az ügy, míglen 1920 augusztus
7-én a gázgyár megbizottai: Pistor
Egon dr. ügyvéd és Pongrácz Al-
bert igazgató a város megbizottai
előtt kijelentették, hogy nem ismerik
el a városnak megváltási jogát és
ridegen elutasították azt a felszó-
lítást is, hogy a megváltáshoz szük-
séges adatokat a város megbizot-
tainak rendelkezésére bocsássa.

E tények alapján pedig a követ-
kező megállapításokra kell jutnunk:

1. A gázgyár tudomásul vette a
város megváltási szándékát, mert
akkor 1918 szeptember 27-ike volt.

2. Visszautasította ugyanazt az
ajánlatot, mert akkor 1920 augus-
tus 7-ike volt.

3. A város tanácsa nem járt el
a kellő előrelátással és határozott-
sággal abban a tekintetben, hogy
a város megváltási jogát 1920 no-
vember elsejére biztosítsa.

4. A város november elsején te-
hát nem veheti birtokba a gázgyá-
rat és be kell várnia egy hosszú pör
végét, ami beláthatatlan időre ki-
tolja a város jogának érvényesi-
tését.

Mindezek után pedig kérdezzük
a következőket:

a) Ha a megváltási összeg föl-
ajánlásával az utolsó pillanatig kel-
lett várni, miért indultak meg a
tárgyalások már 1918 szeptember
27-én?

b) Ha a gázgyár — amint a vá-
ros szakértői megállapították —
nem üzemképes, miért nem kötelez-
ték már eddig is a vállalat karban-
tartására? Azért talán, hogy meg-
váltás esetén többre kerüljön az
üzem helyreállítása?

c) Mindent megtettek — idejében
— arra, hogy a gázgyárat a város
a megállapított időben megválthassa?

d) Vagyis egyáltalán nem volt
mód arra, hogy — miután a gáz-
gyár jövedelre kijelentette, hogy nem
ismeri el a város megváltási jogát
— a város ezt a jogát, ha más-
ként nem lehetett, pör útján, de
előbb, — mondjuk — november
1-éig érvényesítse?

e) Mi lesz az egységárrakkal, a
gázgyár üzemképtelenségével, te-
kintettel a folyamatba tett pörre
és a város és a fogyasztók érde-
keire?

Nem akarjuk az egész abe-t föl-
használni, több kérdésünk tehát
egyelőre nincs. Ezeket is pusztán
azért kérdeztük, mert, tetszik tudni,
szép, szép (már akinek) a para-
grafus és a jogi érvelés, de mi
csak azt érezzük és annak adunk
hangot, amit a fogyasztók tömegei
éreznek, amikor a gáz- és villany-
egységárrak állandó fölemelésével
fenyegetőznek, amikor nincsen gáz
és nincsen villany és amikor most
kötünk, hogy hosszú pör sorsára
vagy bizva a gázgyár megváltása.

A fogyasztók véleményét ezek
után el is hallgathatjuk, mert az
üres foltokra nem mindig van he-
lyünk.

Scheidemann a helyzetről.

Berlin, okt. 29. (Wolff.) A birodalmi gyűlés mai ülésén folytatták a költségvetés általános megvitatását. Scheidemann szociáldemokrata képviselő rámutat arra a mély rezignációra, amely a birodalmi kancellár beszédéből kihangzik. Kijelenti, hogy pártja szilárdan áll a szociáldemokrata köztársaság alapján és meg fogja akadályozni a régi rezsim visszatérését. Megállapítja, hogy Németország külpolitikai szempontból nincs már annyira magára hagyatva és hogy megértés, sőt barátság kezd a külföldön megnyilvánulni iránta. Elmondta ezután, hogy a versaillesi békeszerződés revíziója az a föltétel, amelytől minden közgazdasági fejlődés függ. Egy másik követelés az Oroszországgal való gazdasági és politikai kapcsolat helyreállítása. Mi az Oroszországgal való összeköttetést nem a bolsevizmus miatt, hanem a bolsevizmus ellenére követeljük. Valamely ország belső rendje a mi számunkra nem lehet irányadó, mert különben teljes joggal meg kellett volna tiltanunk minden körülmények között a mai Magyarország követségének föllállítását. Scheidemann ezután az államigazgatásában megnyilvánuló reakció ellen fordult. Scheidemann kijelentette, hogy pártja állást foglal az új véderőtörvénnyel szemben. (MTI.)

A cseh köztársaság ünneplése.

Budapest, okt. 29. A MTL. jelenti: (Cseh sajtóiroda.) A cseh köztársaság alapításának második évfordulója alkalmából ma föllobogózták a házakat. Massarik elnök délelőtt a diplomáciai testületet, a parlament elnökeit és a kormány tagjait fogadta. Az összes cseh lapok az ünnepre vonatkozó cikkeket hoznak. Benes külügyminiszter a Czászban beszámolt közölt a cseh köztársaság külpolitikájának hatásáról és állandóságáról.

KORZÓ-MOZI

TELEFON:
Igazgatóság 455. Pénztár 11-85.

Szombat és vasárnap,
október 30 és 31-én.

Az évad uralkodó filmje!

MIA MAY

a főszerepben.

Cezarina!

IV-ik folytatás:

OPHIR,

az ötezer éves város.

ELŐADÁSOK hétköznap 5, 7 és 9,
vasár- és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Özv. SEELENFRENNDNÉ
kézimunka és előnyomda üzlete
KELENGYÉK himzését jutányosan vállalja. Tisza L.-körut 48.

KULTURA.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: A böregér, operett. Premier-bérlet A 10. sz.

Vasárnap délután: A kék asszony, operett. Vasárnap este: A feleskei nótárius, énekes bohózat. Bérletszűnet.

Hétfőn délután: Molnár és gyermeke, népies színmű.

Hétfőn este: A bíboros, színmű. Palágyi Lajos fölléptével.

30-án, a Környei-hangverseny es-télyén a Belvárosi Mozi fűtve lesz.

MOZI.

Spiritizmus. Az idei szezon egyik legnagyobb szenzációját mutatja be e címmel vasárnapig az Uránia a főszerepben Lil Dagover és Werner Krausszal.

x Lucy Kiesselhausen táncestélye november 6-án a Belvárosi moziban.

x **OPHIR**, az ötezer éves város a címe Cezarina negyedik folytatásának. Csak ebben a részben bontakozik ki teljes pompájában ez a bámulatosan fölépített, gyönyörű film. Maud Gregaards és Madsen konzul hosszas bolyongás után elérnek ebbe az ötezer éves álmvárosba és csak sok-sok veszély után sikerül megmenekedniük egy repülőgép segítségével a világtól elzárt helyről. A negyedik folytatás még szombaton és vasárnap lesz műsoron a Korzó-moziban.

Tanácskozás a magyar békéről.

Budapest, okt. 29. Értesülésünk szerint ma délután a Légation Française Ferenc József-rakparti helyiségében de Monzie francia szenátor, a magyar béke párisi előadóinak részvételével megbeszélés lesz, amelyre meghívást kaptak a munkásság képviselői is.

Budapest, okt. 29. Tekintettel a küszöbön álló ratifikálásra, szoros pénzügyi és gazdasági érintkezés várható Magyarország és Franciaország között. A Kereskedelmi Bank alelnöke, Weisz Fülöp Párisban nagyobb tranzakciót készített elő. Kornfeld báró a Hitelbank nevében tárgyalat Párisban és most Londonba utazott. A Magyar Földhitel Intézet vezérigazgatója, Paupera Párisban fontos tárgyalásokat fejezett be. A Magyar Papiripar R. T. átalakítása a Crédit Lyonnais segítségével előkészületben van. Ez ügyben Herz vezérigazgató Párisban tárgyal.

Az angol bányászsztrájk.

London, okt. 29. (Wolff.) Határozottsággal állítják, hogy a bányászok és a kormány között megindult tárgyalások során a bányászok új követeléseit folytán nehézségek támadtak. A kormány ma értekezletre ült össze a bányamunkások megbízottaival. (MTI.)

Bécs, okt. 29. (MTI.) A Neue Freie Presse jelenti Londonból: Az angol bányászsztrájk új fázisba lépett. A sztrájkoló munkások újabb kívánságokkal álltak elő. Közvetlenül a bejelentett megegyezés előtt azt követelték, hogy a nyereségből nagy rész őket illesse meg. Az angol kormány nem akarja elfogadni ezeket a követeléseket. A csütörtöki minisztertanács tanácskozott erről az ügyről, jelle a kormány újabb értekezletet tartott a munkások képviselőivel.

Negyvenmillió korona alaptőkével rendelkezik a Szeged-Csongrádi Takarékpénztár.

A részvénykibocsátás eredménye.

A Szeged-Csongrádi Takarékpénztár folyó évi szeptember hó 19-én tartott rendkívüli közgyűlése az intézet alaptőkéjének fölemelése céljából 3000 darab új részvénynek 5000 korona árban való kibocsátását határozta el.

A 3000 darab új részvény fejében a részvényesek 15.000.000 koronát fizettek be és ezzel az intézet alaptőkéje 13.500.000 koronára, míg a tartalékalap mintegy 28.000.000 koronára emelkedtek.

Az intézet saját tőkéi ennél fogva közel negyvenmillió koronát tesznek ki.

Károlyi Mihály visszautasítja Windisch-Graetz vádjait.

Bécs, okt. 29. Az Arbeiter Zeitung ma reggeli száma Károlyi Mihálytól nyilatkozatot közöl, amelyben válaszol Windisch-Graetz hercegnek. A válasz erélyesen visszautasítja Windisch-Graetz vádjait. Károlyi végül kijelenti, hogy pört indít a herceg ellen.

Tőzsde.

Zürich, okt. 29. (Nyitás.)

Berlin	8.40	Bécs	2.—
Newyork	6.35-5	Bukarest	10.85
Milano	23.75	Osztr. bély.	1.55
Prága	7.80	Varsó	1.95
Budapest	1.35		

Zürich, okt. 29. (Zárlat.)

Berlin	—	Krisztianla	—
Hollandia	194.—	Madrid	—
Newyork	6.36-25	Buenos-Aires	—
London	21.94	Prága	7.80
Páris	40.50	Budapest	1.35
Milano	23.75	Bukarest	10.70
Brüsszel	—	Bécs	1.95
Kopenhága	—	Osztrák bély.	1.50
Stockholm	—	Varsó	—

Budapest, okt. 29.

Arany 20 frankos	Osztrák kor. 100-108
1375-1325	Rubel 340-365
Font 1540-1610	Lei 730-760
Leva 570-600	Sokol 530-560
Dollár 420-450	Sv. frank 6700-7000
Fr. frank 8160-8270	Kor. dinár 1235-1275
Márka 590-610	Fr. dinár 1235-1275
Lira 1640-1710	Lengyel m. 14-155

KARBID, karbidlámpa, békebeli külső gummi, finom ragasztó, elsőrendű szelepgummi, aranyelem friss töltésben kapható SZÁNTÓ SÁNDOR gépraktárában. Kiss D.-palota, Kiss-u.

Rövidárúk, cernák, harisnyák, szabókellékek, téli kezes-lábas gyermeköltönyök és szveteretek legolcsóbb bevásárlási forrása **viszonteladók részére is**

STEIN és VADÁSZ rövidáruháza, Tisza Lajos-körut 34.

REKLÁM ARAK!!!

BARBUL JÁNOS divatáruháza. Feketesas-utca 16. Gambrinus mellett.

Szövetek, schiffonok, zepfirek, flanelok, harisnya neműek, összes rövidárúk, szabókellékek, stb. nagy választékban.

MEGNYILT!

Bajza-u. 1. Oroszlán-u. sarok. **TÖRÖK és VECSEY** rövid köntöket és szövött áru üzlete. NAGY VÁLASZTÉK TÉLI ARUCIKKEKBEN. Viszonteladónak árendéjében.

A közigazgatási bizottság ülése.

Másfélévi szünetelés után péntek délután ült össze a közigazgatási bizottság. Sok dolga lesz: többek közt annyi „fegyelmi” ügy van, hogy heteken át tanácskozhatik a bizottság fegyelmi választmánya. Persze, ennél fontosabb kérdés — miután minden egyéb ügy rendben van — alig akadna. A pénteki ülésen az 1918—19. évi utügyi zárszámadás után *Taschler* Endre főjegyző a fegyelmi eljárások eredményét terjesztette elő, amelynek tudomásul vétele után *Wolf* Ferenc dr. tiszti főorvos a közegészségügy állapotáról, *Ferencai* Béla árvaszéki elnök a hivatal működéséről tett jelentést. *Sajtos* Samu pénzügyigazgató bejelenti, hogy az adók fölemelése 343 ezer korona többletbevételt eredményezett. *Harsányi* Elemér kir. főügyész szerint a rend, a fegyelem, az élelmezés kifogástalan. Bejelenti, hogy a fogházban 720 férfi és 85 nő van. Ezután a tanfölgyelő, majd *Fuchs* István, államépítészeti hivatal vezetője, *Borbola* Jenő dr., a bünyügyi osztály vezetője tették meg jelentésüket. *Alexander* Lajos előterjesztése után az elnöklő főispán a bizottság ülését bezárta.

VASÁRUKAT

VARGÁNÁL

VÁSÁROLUNK.

Híd-utca.

ÉRTESEM a t. közönséget, hogy közismert jó konyhamat újból megnyitottam a volt „**KEK MACSKA**” helyiségben, ahol első rendű ételek és italok kaphatók.

MAGYAR GYULA

a „**ROKKANT KATONÁHOZ**” Iskola-utca 10. szám alatt.

MODERN

cipőfelsőrész készítés:

Elvállal minden e szakmába vágó munkát.

IZSÁK, Korona-utca 15. sz. alatt.

ADJAE L

bármilyen használhatatlan ébressztő, fali vagy zsebkóra-SZERKEZETÉT, melyeket alkatrész hiányában magas áron **MEGVESZEM.**

Győri Béla

műorás, Klauzál-tér 2. szám.

Tört ARANYAT, EZÜSTÖT

legmagasabb árban vásárol.

HIREK.

A halál szigete.

(Boecklin.)

A jegenyék ecsetje ezüstre
Festette a felhők mennyeztetét,
Sápadt várrom falazta be őket,
Lábánál mély tó, hallgatag, setét.
Oroszlános kőkapu fogadta
A lelkek kőszá, lenge csapatát,
A halál rejtőzött itt hadával,
Mely eltitkolta minden óhaját.

Vad vágyak, rikoltó féltések
Röpködtek a homályos vár alatt,
Távolak égtek rejtekéért
És borzongott, aki felé haladt.
Am hiába vágytak, vártak, féltek
Bölcsék, gyávák, hazugok, hidegek,
A vár hallgatott, nem tétozva,
A tó színén holdfény sem remegett.

De ha jött kifeszített ököllal
Vérörös karaván a vár elé,
A lázongók megtépett tömege,
Kik átkot szórtak a csúcsok felé:
Ilyenkor a vár titkon megroppant,
Megvillantak tűzben az ablakok
S valaki a dermesztő csönd mélyén
A végtelenbe belekacagott.

Szegedi Böske.

— Ismét a szükséglakások. A szükséglakások ügyében hirdetett pályázat — mint megírtuk — október 31-én jár le. A pályázatok sorsa fölött hétfőn döntenek.

— Halálozás. Özv. WorzsiKovszky Károlyné, a szegedi Vöröskereszt elnöknője pénteken délből hirtelen elhunyt.

— Lopás. Szücs Borus Pálné szegedi lakos Rákóczi-utca 68. sz. alatti udvaráról csütörtök éjjel ismeretlen tettesek harminc füzér paprikát loptak el tízezer korona értékben. A rendőrség megindította a nyomozást.

A védelem tanui a népbiztosok pörében.

— Kéri Pál kihallgatása. —

Budapest, okt. 29. A népbiztosok bűntényében ma kezdtek meg a védelem által utólag bejelentett tanúk kihallgatását. Az első tanu Kéri Pál volt. Különösen arra vonatkozóan hallgatták ki, hogy Károlyi i-m retes lemondó-levelét, amelyben az uralmat átadta, ki fogalmazta meg és ki erőszkolta keresztül. Elmondja, hogy 1919 március 21-én délből fogalmazta ő és Simonyi Henrik a proklamációt, melyet rögtön elkészülte után átadtak Károlynak. Az elnök figyelmezteti, hogy ez nem felel meg a valóságnak, mert még az esti minisztertanácson sem volt szándékában Károlynak a kommunisták részére átadni a hatalmat, hanem csak arról volt szó, hogy tiszta szocialista kormány alakul. Kunfi, esetleg Garbai elnöklésével. Az Arbeiter Zeitung-ban Károlyi azt írja, hogy Kéri Pál, mint a kommunisták megbízottja, valósággal kicsikarta tőle a lemondó-levelt aláírását. Kéri azt állítja, hogy nem így történt és hosszasan ismerteti az akkori viszonyokat.

Az elnök erre közbe szól, hogy az fölösleges, mire Kéri visszavág:

— Kérem, ezek nem fölösleges dolgok!

Ezért az elnök rendre utasítja Kéri, aki erre nagyfokú idegességére hivatkozik. Vallomása további során azt állítja, hogy voltaképpen azért készítették a proklamációt, hogy Károlyt azzal megmentse a szocialista köztársaság elnökének.

Elnök: Simonyi Henrik utján adott-e megbízást Károlyi a proklamáció elkészítésére?

Kéri: Nem.

Elnök: Így kizárólag ön és Simonyi fogalmazta?

Kéri: Igen.

Az ügyész megkérdezi Kéri, hogy miért bántak jól a letartóztatott kommunistákkal, ha nem értettek egyet velük?

— Egy délelőtt a törvényszéken. Schmidt Józsefné 1920 augusztus hó 2-án Sztankó Istvántól 22 ezer korona értékű pénzt és ékszert loptott. A loptott dolgokat Jeney Ferencné lakására vitte. Ma tárgyalta az ügyet a törvényszék Hevesi tanácsa, amely lopás bűntettében bűnösnek mondta ki Schmidt Józsefnét és kétévi fegyházra és ötévi hivatalvesztésre ítélte. Jeney Ferencné az orgazdaság vádjára alól fölmentette a törvényszék. — Bocza Jofa 1920 március havában több ízben kétszáz korona értékű baromfit loptott el Kocsis András kiskapácpusztai lakostól. Március 30-án elment Fuld Ernő számtartóhoz, akitől kilencszáz koronát vett föl előleg fejében. Ma tárgyalta a törvényszék Hevesi tanácsa az ügyet. A vádlott avval védekezett, hogy Döme János és Sohi Mihályné biztatására követte el a lopásokat és a csalást. A törvényszék mind a három vádlottat bűnösnek mondta ki és Bocza Jofát nyolchavi börtönre, Döme Jánost és Sohi Mihálynét egy-egy havi fegyházra ítélte el.

x Kőváry Imre orvosi műszerek, kötszerek, betegápolási és fotós cikkek nagy raktára: Kárász utca 10. sz. a. (Profétával szemben).

x HOFFER képergetező műhelye Iskola-utca 18. sz. Üzlet: Kelemen-utca 7.

Kéri erre azt feleli, hogy politikai bűnösöknek tekintették őket.

Ügyész: Dacára annak, hogy a munkásság ellenük fordult és hatalmas tüntetést rendezett a kommunisták ellen?

Kéri: Az akkori tüntetések, kérem — legyint a kezével — legfőbb színházi jelenetek voltak, amelyekhez megvoltak a rendezők, a szükséges kellékek, a díszletek és minden, ami az ilyesmi eljátszásához szükséges.

A védő kérdésére elmondja, hogy Károlyt voltaképpen az a körülmény készítette lemondásra, miszerint az orosz-galiciai határon milliók bolsevik sereg állt és az előtt is állt, hogy vagy az ántánthoz, vagy a moszkvai kormányhoz kell csatlakoznia. Őt akarta Moszkvába küldeni azzal, hogy magyarázza meg Leninnek, hogy itt nincsenek áru-lók, hanem tiszta szocialista kormány van alakulóban.

A bíróság a tanu megesketését mellőzi, miután bűnrészes.

Ezután Ungár Aladár miniszteri osztálytanácsost hallgatták ki.

Szünet után a bíróság több tanut hallgatott ki, akik többé-kevésbé lényegtelen vallomást tettek. Bónicz Ferenc miniszteri tanácsos Kalmár népbiztos szerepéről adott fölvilágosításokat, majd Hoffmann Vilma zenetanárnő igazolta vallomásában Ágoston alibijét. Dr. Schwitzker Richárd törvényszéki bíró ugyancsak Kalmár szereplésére vonatkozólag tett vallomást. Navratil Ákos dr. egyetemi tanár vallomása következett, aki kijelentette, hogy a diktatura kitörésének napján Ágoston Péterrel az egyetem épületében találkozott, ott a dékáni hivatalban arról beszélgettek, hogy Ágoston Péter az új alakulásban mint külügyminiszter vesz részt. Az volt a tanu impressziója, hogy akkor még Ágoston sem tudta, hogy állása tulajdonképpen népbiztosi állás. A tárgyalást holnap folytatják.

SZAKMOZGALOM.

Munkásokonthon építési alap: 3486.20 K

SZEMLE.

A munkásmozgalmak krónikája.

A magyarországi szakszervezetek országos kongresszusa Budapesten.

III.

Malasits: Öszintén és nyíltan bevalljuk, hogy mi az ántánt békeszerződésében, mint gyöngébb fél, kénytelen-kelletlen megnyugszunk, de

az ország megcsonkítását

igazságtalannak, jogtalanak tartjuk. Országok elrablása, népek eladása, csereberélése ellen mi már évekkor elzárultunk, de tiltakoztunk 1918-ban, sőt kemény harcot folytattunk 1919-ben ott is, ahol szavunk már-már meghaligatásra talált.

Tudjuk, hogy az országot minden érdeke arra készíti, hogy ebbe a területfosztásba belenyugodjon és mindent megtegyen, hogy a megszállott területek lakosságában az anyaországhoz való ragaszkodást ébren tartsa. Ezért is szükség van arra, hogy ebben az országban olyan szociálpolitikai alkotások létesítenek, amelyek önkéntelenül is idevonzanak azokat, akik ma tőlünk távol élnek.

És ha Magyarországon megadják a minden polgárnak egyenlően járó polgári jogokat, ha biztosítják a munkásságnak az egyesületi és gyülekezési szabadságot, akkor a megszállott területek munkásai olyan irredentát csinálnának, hogy a szomszédos megszálló államok nem bírnának velük.

Ne akarjanak minden áron a munkások nyakára gyámokat, tutorokat tölteni. Olyanokat, akik sohasem voltak munkások, akik nem ismerik a munkások gondolatvilágát, akik a munkásokkal sem azelőtt, sem ma semmiféle közösséget sohasem éreztek. De mert látják, hogy a munka és a munkás jelenti ma mindenütt az erőt, az életet, minden áron a jövőnek ehhez az erejéhez akarnak kapcsolódni. Mi azonosítjuk magunkat e tekintetben a miniszterelnök szegedi kijelentésével: a betolakodóktól meg kell szabadítani a szakszervezeteket.

De szociálpolitikai alkotások egész tömegére volna szükség ebben az országban abból a szempontból is, hogy ezekkel az alkotásokkal védjük és óvjuk a dolgozó és dolgozni akaró tömegeket, és mit látunk: hogy ezen a téren semmi sem történik, de a meglevő szociálpolitikai alkotásokat is lerombolják.

Pedig e téren nagy eredmények volnának elérhetők. Hiszen látjuk, hogy Németország elszakított területeinek a munkássága minden lehető elkövet abból a célból, hogy az elszakított terület visszaadassék az anyaországnak, annak a Németországnak, amely olyan szociális és egyéb munkásvédelmi intézkedésekkel láncolta magához a német munkásságot, hogy az semmi körülmények között sem akar a megszállók alattvalója lenni. E tekintetben már megmozdították a nemzetközi szövetséget és minden olyan fórumot, amelynek e tekintetben szava van.

BELVÁROSI-MOZI

PÉNZTÁRI TELEFON 5-82.

SZOMBAT

30

VASÁRNAP

31

MAGYAR UHER-FILM!

EGY KALANDOR NAPLOJA.

Kalandor regény 5 felvonásban.

Rendezte: UHER ÖDÖN.

A főszerepben:

IGALITS SANDI, BALASSA EMIL, RETHY LAJOS, ABONYI TIVADAR.

MADGE-KING

újabb kalandja.

2 felvonásban.

Előadások köznapokon 5, 7 és 9 órakor, ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

Minden előadáson KATONAZENE.

50 órai világítás 10 K.

szab. sárgaréz BENZINGYERTYA kizárólag DÉRY EDE géparuháza, Kiss-u. Keleti-palota.

A Magyar Szent Korona Országal Vörös Kereszt Egyesületének Szeged városi választmánya mély fájdalommal jelenti 40 éven volt érdemekben gazdag elnöknőjének

LOVAG KUNDRATITZI
WORZSIKOVSKYKÁROLYNÉ
URASSZONYNAK

1920. október 29-én délelőtt 9 órakor bekövetkezett váratlan elhunytát.

A megboldogult egész életét a szegények, a szűkölködők nyomorának enyhítésére szentelte és nemes szíve utolsó dobbanásáig fáradhatatlanul dolgozott mások javáért, a közjóért.

Emlékét halás kegyelettel megőrizzük.

Szeged, 1920. okt. 29.

A Vörös Kereszt Egyet Szeged városi választmánya.

Női és férfialap gyártó!

Lézinger Ödön Szeged, Kárász-utca 8. (Udvar.)

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legutolsó divat szerint jótájas áron.

Aki országunk iránt szimpátiát, ragaszkodást akar szerezni, annak első sorban ezen a téren kell komoly akarattal föllépni.

Igazi szociálpolitikai alkotásokra van szükség, olyanokra, amelyek gondolkodóba ejtik a megszállott területen élő munkásokat, hogy azok lássák a róluk való gondoskodás komolyságát. Ha ez megtörténik, lesz is eredmény.

A szociális alkotásokba ne vigyük bele a politikát.

Ne akarják, hogy a magyar munkás különbséget tegyen munkás és munkás között. Ne akarják a munkásokat is felekezetek szerint osztályozni, az ebbeli törekvésük amúgy se válik valóra, mert az ipari munkás — és vagyunk vagy néhány százezren, — amint azt már hiteles adatokkal kimutattuk, sohase kérdezte azt, hogy a vele együtt dolgozónak mi a vallása, amint hogy azt se látta soha, hogy a nemzsidó munkaadó nagyobb bért fizetett volna a nemzsidó munkásnak és viszont.

Szociálpolitikai téren tehát cselekvőképességre van szükség, ha eredményeket akarunk elérni. Ma kárba vesz minden szociálpolitikai alkotás, ha nem tudjuk biztosítani annak a végrehajtását. Olyan szociálpolitikai alkotásra igazán nincs szükség, amilyent a közelmúltban alkottak és amilyent miniszteri rendeletekkel szoktak végrehajtani vagy elhallgatni.

Megállapíthatjuk tehát, hogy a munkáosztály ma a legválóságosabb idejét éli. Nincsen munkaalkalm, lerongyolódott. Nincsen tüzelő anyag és nincsen kenyér. És ugyanakkor, amikor ezt megállapítjuk, ugyanakkor fölvetődik a kereskedelmi minisztériumban

az ipari üzemek kényszersértésülésének az eszméje.

Mi ez a kényszersértésülés? Lipták államtitkár ur szerint az üzemek csoportosítása, vagyis egyes iparok üzemeit beszüntetik, hogy az erre kijelölt vállalatok végezzék el a munkát és megtakarítsák az egyes vállalatok azokat a kiadásokat, amelyek az ilyen félüzem főtartása mellett fölmerülnek. Ezt a kényszersértésülést mi már ismerjük, ezen a magyar ipar már keresztülment. Ennek a hátrányait a munkások is érezték, meg is sínylették, pedig az akkori kényszersértésülés mellett

a munkások munkanélküli segélyben részesültek.

A munkásoknak azonban nem kell a segély, azoknak munka kell. A munkaalkalmat nem az üzemek kényszersértésülése fogja biztosítani, hanem a kötelező munkáltatás. Az, aki a munkásokon segíteni akar, az munkaalkalmat, kereseti lehetőséget nyújt a munkásoknak és nem kísérletez olyan kétes formulákkal, mint a kényszersértésülés, amely csak a munkanélküliséget fogja szaporítani.

Befejezem! A munkások a hetedik háborús tél előtt állanak... Szénre, tüzelő anyagra, ruhára, kenyérre, de mindennek előtt munkára van szükségük. Lesz-e mindez, azt egyelőre nem tudjuk. Azt azonban tudjuk, hogy lenni kell, ha azt akarjuk, hogy az ország egyetlen reális értéke, a munkaerő teljes egészében az ország közgazdaságát szolgálhassa, ha azt akarjuk, hogy a magyar munkás ne pislogasson át azokba az országokba, ahol van kenyér, mert van munka, és ahol megbecsülik a munkást.

Az elnök fölolvastatja ezután a következő

határozati javaslatot:

A magyarországi szakszervezeteknek 1920 október 24-én a régi képviselőházban tárgyaló országos értekezlete megállapítja:

1. Hogy Magyarország munkássága és a fixkeresetű alkalmazottak, a városok és falvak szegényei, soha olyan nyomorban nem éltek, mint manapság. A közelgő tél minden eddiginél borzalmasabbnak ígérkezik. Az élelmiszer hiánya és drágasága, a fűtési anyag hiánya, valamint az a körülmény, hogy a háború és az azt követő esztendő alatt a lakosság lerongyolódott, a dolgozó néposztályok számára elviselhetetlenné teszi a közelgő telet;

2. hogy a munkanélküliség esökentése érdekében a kormány és a hatóságok ugyszólván semmit sem tettek és a nagyarányú nyomor még fokozódott;

3. hogy a kormány a lakosság 46 százalékaról és ezek közül a 39.76 százalékot kitevő kétkézi és fejmunkásokról (kivéve a közalkalmazottakat) nem gondoskodik és azzal, hogy az ipar és kereskedelem életrekelését nem mozdítja elő, a lakosság 54 százalékat kitevő mezőgazdasági lakosság érdekeit is károsítja;

4. hogy a drágaság leküzdése érdekében hatályos intézkedések nem történtek. Minden árucikk állandóan és rohamosan drágul, amely drágulással szemben a bérek és fizetések nem tartanak lépést. Ezzel szemben a külföld minden államában a hatóságok oda törek-szenek, hogy az árak folytonos és állandó csökkentésével a normális élet helyreállíttassék és ezzel a dolgozók megélhetését biztosítsák;

5. hogy a hét esztendeig tartó ember- és anyagi javak pusztulása után minden állam a munkaerőben rejlő értéket tartja egyedül reális értéknek. Ezt óvja, védelmezi és igyekszik a munkaerők birtokosait, a munkásokat és egyéb produktív munkára alkalmas és ilyen munkát végző alkalmazottakat olyan szociális és egyéb intézkedésekkel magához láncolni, hogy azok önként, minden kényszerítő eszközök mellőzésével, munkaerejük teljes egészét a köz és az ország gazdasági érdekeinek megfelelően a termelés szolgálatába bocsátják.

Mindezeket megállapítva, az országos értekezlet, mint a magyarországi szakszervezetekben szervezett 215.880 munkás és egyéb alkalmazott képvisellete, követeli:

1. A budapesti és környékbeli munkáscsaládok ellátásának biztosítása érdekében a munkások fogyasztási szövetkezete: az Általános Fogyasztási Szövetkezet az ellátás tekintetében az illetékes hatóságok részéről a többi fogyasztási szövetkezettel mindenben egyenlő elbánásban részesüljön;

2. gondoskodjék megfelelő munkaalkalomról és akadályozza meg azt, hogy a gyárak és egyéb ipari vállalatok a nyersanyag ürügye alatt üzemüket szüneteltessék. Szigorú ellenőrzés mellett tiltassék meg az, hogy a gyári vállalatok nyersanyag-üzérkedjenek és tegyen meg minden lehetőt — külpolitikai és belső gazdaságpolitikai intézkedésekkel —, hogy az országba elegendő nyersanyag szállíttassék. Ennek sikeres keresztülvitele érdekében szüntesse meg az egyes behozatali kiváltságokat;

3. gondoskodjék arról, hogy az árak csökkentése — mint az más államokban történik — kezdetét vegye és pedig úgy, hogy a bérek és fizetések az árakkal megfelelő viszonylatban álljanak. Ezért gondoskodjék első sorban arról, hogy a legfontosabb élelmiszerek — így a liszt, kenyér, hus, zsiradék, hüvelyes stb. — ára megfelelő módon csökkentessék. A főzöliszt és kenyérellátás biztosítása érdekében szüntesse meg a nullás liszt kiírlését. Akadályozza meg a már egybegyűjtött és a drágaság következtében nem vásárolt készletek kivitelét és a készleteket megfelelő olcsóbb áron bocsássa a fogyasztók rendelkezésére. Az árak csökkentésével pedig a kötött fizetésű alkalmazottakat és munkásokat olyan helyzetbe hozza, hogy azoknak módjukban álljon életszintjük emelésével munkaerejüket a maguk, családjuk, valamint az ország érdekében ép-ségben megtartani;

4. a szociálpolitikai intézkedésekre vonatkozóan megállapítja az országos értekezlet, hogy minden szociálpolitikának előfeltétele az egyesülési és gyülekezési szabadság. Amíg ezeket a szabadságokat nem biztosítják, hiábavaló minden szociális intézkedés. A szervezett munkásság első és legfontosabb követelése az egyéni és szervezkedési szabadság biztosítása. A szervezett munkásság politikai és gazdasági téren csak akkor vehet részt, illetve csak akkor kapcsolódhatik be az állam munkálataiba, hogy ha ugyanolyan szabadságot biztosítanak számára, mint amelyet a munkásság Európa minden államában élvez.

5. Követeli a szaksajtó szabadságának biztosítását és mindenfajta cenzura eltörlését.

Követeli, hogy a szakszervezetek más egyesületekkel egyenlő elbánásban részesüljenek. A társadalmi és gazdasági béke megteremtésére amnesztia adassék azoknak, akik ma a börtönökben sínylelnek.

Az országos értekezlet tiltakozik a lakáshivatal azon intézkedései ellen, amellyel a munkások gazdasági és kulturális érdekeit szolgáló helyiségeket lefoglalta és ezzel a munkásság humánus és kulturális törekvéseit megakasztani igyekszik. Az országos értekezlet hangsúlyozza, hogy a szervezett munkásságnak is fontos érdeke kívánja Magyarországnak fölépítését és erősítését. Megállapítja azonban azt is, hogy ennek megvalósítása a közszabadságok biztosításától függ.

Ezeket követeli tehát első sorban és addig is kötelezőségévé teszi a szervezett munkásoknak, hogy állhatatosan tartsanak ki szervezeteik

mellett, mert szervezkedésben van az erő!

Az igazoló bizottság jelentése.

A határozati javaslat fölolvastatása után Schmarilla elvtárs előterjeszti az igazoló bizottság jelentését. Jelen van: 32 országos szervezet 166 küldöttel, Miskolc, Szeged, Szombathely, Győr, Salgótarján, Debrecen, Tatabánya és 8 vidéki bányászcsoporthoz 23 küldöttel. A szaklapok képviselőiben 28 küldött, összesen tehát 217 kiküldött és azonkívül 7 meghívott vendég. Az értekezlet a jelentést tudomásul veszi.

(Folytatjuk.)

A szakszervezeti bizottság f. hó 30-ikán, szombaton este 6 órakor ülést tart. Tárgy: A szakszervezetek titkárságának beszámolója a magyarországi szakszervezetek kongresszusáról.

Sör- és szeszgyári alkalmazottak október 31-én, vasárnap délután 4 órakor tisztújító taggyűlést tartanak a Kis-kaszinóban. Tekintettel a napirend fontosságára, kéri a vezetőség a tagok pontos és teljes számban leendő megjelenését.

Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak szövetségének helyi csoportja értesíti nótágjait, hogy a délutáni és esti órákban gyermekjáték-készítést tanulhatnak. Bővebb fölvilágosítást délután fél 6 órától a helyi csoport helyiségében szerezhetnek (Vár-utca 7. sz.).

A vas- és fém munkások vezetőse értesíti tagjait, hogy november hó 3-án, szerdán este fél 7 órakor fontos gazdasági ügyben taggyűlést tart. A tárgy fontosságánál fogva fölkérnek a szak-társak pontosan és minél nagyobb számban megjelenni, mert a megjelentek számára való tekintet nélkül a taggyűlés határozni fog.

Vasutasok! Munkások! Kinevezettek! Fizessétek elő, olvassátok és terjesszétek a ti egyetlen szószólótokat, a „Magyar Vasutas”-t. Reményeinkben, hitünkben, elveinkben, küzdő kedvünkben törelnünk állunk itt s ha ti nem hagytok el bennünket, mi küzdünk érteket most csak úgy, mint a jövőben, kifogyhatatlan energiával, el nem fáradó lelkesedéssel. Előfizetni lehet a főkiadóhivatalnál: Pácsirta-utca 31. szám alatt, a Módos-féle vendéglőben. Hivatalos órák hétköznapokon délelőtt 10-12 óráig, délután 4-7 óráig, vasár- és ünnepnapokon délelőtt 10-12 óráig.

Nyom. Burkus András könyvnyomdájában Szeged, Madách-utca és Vidra-utca sark.

Megnyílt! Bástya-utca 9.
K. PROKISCH ELZA és LICHTER L. DEZSŐ
iparművészeti szalonja.
Állandó kiállítás! Belépti díj nincs!

MUNKÁSOK ÁLTALÁNOS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZETE

TELEFON SZÁM 1-20.

FEKETESAS-UTCA 19. SZÁM.

TELEFON SZÁM 1-20.

Lisztellátás!

Bab 1 kgr. 14 K. Rizs I-a Rangon 1 kgr. 74 K. Köleskása 1 kgr. 20 K. Mák a legolcsóbb napi árban. Santos kávé 1 kgr. 150 K. Santos kávé pörkölt 1 kgr. 180 K. Gyertyák különféle nagyságban. Lámpa-üvegek 5-ös 12 K. 8-as 13 K. 11-es 14 K. Lámpabél, teák, cognacok, rumok. Külföldi svéd gyufa 1 doboz 1.40 K. Rózsaszalon gyufa 1 doboz 1 K. Kitűnő minőségű háziszippan 1 kgr. 96 K.